

ERDEI FERENC
(1910—1971)

ben, a téma és cím szabta keretben történelem, társadalomrajz, családtörténet tömörül összefogottan, s e talajból hajtanak ki az önéletrajzi elemek, mondandója szövetébe szövődnek be személyes életútja össze sem kötögetett fonalai.

Ez a fejezet mintaszerűen példázza egész emberi egyéniségét, a kicsinek látszó, de nagy téma rendkívül rövidre fogott bemutatásával sokoldalú megközelítési, vizsgálódási módjait. E néhány sorban megtalálható a tiszteletet érdemlő, és most már lezárult életút minden indító és az összegezésre is alkalmas, csaknem összes eleme. Meghatározottság és tudatosság, speciális szakismeret és a nagyobb térségek áttekintésének képessége, felfedező mozgékonyság és a jellem szilárdsága, vonzódások és a jövőt munkáló jelen racionális szigorúságának felhasználása az értelmesebb életért folytatandó vállalkozásokban.

A legutóbbi hetekben már saját írást nem várhattunk tőle. Mégis kaptam küldeményt és vele, valószínű, utolsó levelei egyikét. Neveltjei, munkatársai dolgozatát juttatta el hozzánk, közlési ajánlattal. A makói temetkezést végakarátának tartjuk, ezt a nekünk szóló ajánlatát végső kívánságai egyikének kell tekintenünk. Munkatársai, barátai a mi barátaink is. Kevesen vannak a ma élő, alkotó nemzedékek tagjai közt, akikre közvetlenül vagy közvetve ne hatott volna kiemelkedő egyénisége. Akik más módon, más életutat járva tanulták a forradalmat, mint ő, azokban is tovább él a tisztelet a példamutató, sokat termő élet iránt.

HAVASI ZOLTÁN

Szeged és környéke, „Város és vidéke” (ahogy utolsó kötetének címe mondja) folyóirata, a Tiszatáj decemberben közölt utoljára tőle kapott saját írást. Ennek utolsó mondatai a makói szülőház „kertje lábában” pusztuló, majd „mégis ápolásra fogott öreg református temetőről” szólnak. „Temetőhely volt ez... Maradjon az akkor is, amikor már csak emlékeztet erre a történelemmé váló, régi életre, s fogadja be azokat, akik még ide kíváncskoznak.”

Ki gondolta volna közülünk akkor, hogy ez lesz Erdei Ferenc tollából származó, első közlésre nekünk átengedett írásainak legutolsó lapja? Nálunk volt tervezett könyvének más fejezete is, de mert születésnapjára kívántunk emlékezni, valami személyes vonatkozásúra vártunk. Így került kezünkbe, majd közlésre A szülőház változásai című írása. Az épülő — szinte előttünk épülő — szociográfiai kötet más fejezeteitől hangvételében némiképp elütőnek érezhettük. Átütött a sorokon valami férfias melegség. De nem szűkölt le még ez sem személyes érdekűvé. A három nyomtatott oldalnyi szöveg-